

عنوان مقاله:

تقابلهای دوگانه در غزلیات عطار نیشابوری

محل انتشار:

دوفصلنامه زبان و ادبیات فارسی، دوره 24، شماره 81 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 21

نویسندگان:

مسعود روحانی - دانشیار دانشگاه مازندران

محمد عنایتی قادیکلایی - کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه مازندران

خلاصه مقاله:

تقابل های دوگانه از مفاهیم و مولفه های اساسی در ساختارگرایی و نظریات زبان شناسی و نشانه شناسی است که در باورهای کهن بشری ریشه دارد. یکی از عملکردهای بنیادین ذهن آدمی خلق تقابل هاست که در ادبیات و هنر نیز دیده میشود. بررسی تقابل های دوگانه در آثار ادبی باعث درک بهتری از این آثار می شود. این مقاله به بررسی تقابل ها در غزلیات عطار نیشابوری پرداخته است. دقت در یکصد غزل برگزیده از عطار نشان داد که شالوده بسیاری از این غزل ها تقابل دوگانه است و حتی در بعضی ابیات، دو، سه یا چهار تقابل وجود دارد؛ گویی عنصر تقابل موتور محرک غزل عطار است. با بررسی این غزلها 843 تقابل دیده شده که 47 درصد 396 مورد از نوع واژگانی 35/5 درصد 298 مورد معنایی و 17/5 درصد 149 مورد از نوع ادبی است و در هر غزل حدود 8/4 تقابل وجود دارد که این موضوع بسامد فراوان این نوع واژگان را نشان می دهد. مهمترین دلایل توجه عطار به تقابل های دوگانه چنین است: ضمیر ناخودآگاه شاعر، اهمیت دادن به مسایل اخلاقی و دینی، توجه به مفاهیم عرفانی، تاثیر محیط اجتماعی و توجه شاعر به مسایل زیبایی شناختی و موسیقایی. به هرروی، تقابل های دوگانه یکی از شاخصه های سبکی غزل های عطار به شمار می آید که کارکرد معنایی و زیبایی شناختی دارد

کلمات کلیدی:

تقابل دوگانه، عطار، غزلیات، ساختارگرایی.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/833526>

